

Beleidsregel spelen en bewegen gemeente Dordrecht

Status: ontwerp

Datum: 9-06-2020

Versienummer: 12

Bijlage: onderbouwing percentage artikel 2A.1

Auteurs: Annemarie Lammers, Bart Pennings, Michelle Stoel, Jelle van Gogh, Angela Verkerk, Sjors Koole

Hoofdstuk I: doel

De gemeente streeft ernaar dat de leefomgeving van de (nieuw)bouwlocatie speel- en beweegvriendelijk wordt ingericht. Meer groene speel- en beweegplekken nodigen uit tot fysieke activiteiten, bevorderen de lichamelijke en mentale gezondheid en sociale cohesie. Zo willen we inwoners van alle leeftijden stimuleren om meer naar buiten te gaan en daar te spelen, bewegen, de natuur te beleven en elkaar te ontmoeten.

Hoofdstuk 2: normen en richtlijnen

A. Er zijn voldoende geschikte speel- en beweegplekken in de wijk

- 1) Norm is om 5% van het netto woongebied¹ te reserveren voor speel- en beweegplekken, waarvan 3% buitenspeelruimte is voor de leeftijd 0 – 19 jaar. Deze norm geldt ongeacht de (te verwachten) leeftijdsopbouw van de wijk.
- 2) Uitgangspunt is om ongeveer een 60%/40% lengte-/breedteverhouding aan te houden bij de indeling van de ruimte om deze (in de toekomst) fysiek in te kunnen richten.

Wens

- 3) Er zijn voldoende accommodaties voor georganiseerde sport in de buurt.

B. De speel- en beweegplek is voor iedereen goed bereikbaar

- 1) Binnen het gebied is sprake van een evenwichtige spreiding van voorzieningen/ruimten voor kinderen tot en met 12 jaar in overeenstemming met de leeftijdsopbouw en de ontwikkeling van kinderen in de verschillende leeftijdscategorieën.
- 2) De buitenspeelruimte is voor alle leeftijden op loopafstand gelegen:
 - a. 0 tot 6 jaar, peuters en kleuters: tot 150 meter
 - b. 6 t/m 12 jaar, schoolkinderen: tot 400 meter
 - c. 12 t/m 19 jaar, jongeren: tot 1000 meter
- 3) Bij (her)ontwikkeling van stedelijk gebied wordt rekening gehouden met barrières (CBS-buurtten) en de consequenties hiervan voor de spreiding van speelvoorzieningen/speelruimte. Onder barrières wordt verstaan alle situaties die voor een kind individueel niet oversteekbaar zijn om de speelplek te bereiken. V.b. Fietspad/weg (geen woonerf)/spoor/water enz. Ook drukke wegen met voetgangersoversteekplaats vallen hieronder.

- 4) De speel- en beweegplekken grenzen niet direct aan een weg of fietspad tenzij ze zijn afgeschermd.
- 5) De speel- en beweegplekken liggen bij voorkeur centraal in de wijk.

C. Speel- en beweegplekken zijn gekoppeld aan groen en werken uitnodigend om elkaar te ontmoeten

- 1) De speel- en beweegplek is gekoppeld aan groen. De randen van of om een speel- en beweegplek zijn voorzien van bomen/beplanting/gras met oog voor de sociale veiligheid van de plek.
- 2) De bomen bij de speel- en beweegplek zorgen voor schaduwplekken.
- 3) De speel- en beweegplekken nodigen uit tot langer verblijven en/of ontmoeten.
- 4) De speel- en beweegplekken nodigen uit tot sportief gebruik.

D. In het plangebied wordt actief verplaatsen² gestimuleerd via groenblauwe routes³

- 1) In het gebied is sprake van groenblauwe routes die samen een fijnmazig netwerk vormen. Je verplaatst hierdoor van 'A' naar 'A' in plaats van 'A' naar 'B'.
- 2) De hoofdroutes van het groenblauwe netwerk zijn voorzien van voldoende breedte waardoor fietsers/skaters/steppers/hardlopers/wandelaars van alle leeftijden en dezelfde gebruikers in tegengestelde richting elkaar gemakkelijk kunnen passeren.
- 3) Iedere bewoner heeft vanuit de woning binnen 250 meter toegang tot een groenblauwe route en deze routes lopen van dichtbij de voordeur via groen/blauwe structuren van de stad tot aan de buitengebieden.
- 4) Groenblauwe routes verbinden de speel- en beweegplekken met elkaar.
- 5) De groenblauwe routes zijn geschikt voor alle leeftijden.
- 6) De groenblauwe routes zijn sociaal veilig.
- 7) De oevers/waterkanten langs de groenblauwe routes dienen minimaal aan 1 zijde openbaar toegankelijk te zijn mits het ruimtelijk wenselijk is.

Wens

- 8) Groen blauwe routes zijn bij voorkeur onttrokken van gemotoriseerd verkeer

Hoofdstuk 3: Indieningsvereisten (het speel- en beweegplan)

Bij de ontwikkeling van een woongebied wordt een plan gemaakt voor spelen en bewegen. De uitwerking hiervan wordt als onderdeel van de inrichtingstekening opgenomen bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning. In de kaart met legenda is duidelijk af te lezen:

- waar zich de informele⁴ en formele⁵ speel- en beweegplekken bevinden.
- waar de groenblauwe routes zich bevinden.
- Hoe wordt voldaan aan de eisen in deze beleidsregel.
- Hoe rekening wordt gehouden met de wensen in deze beleidsregel.

Bij fysieke inrichting van de speelplek wordt er een plattegrond op schaal 1 op 200 geleverd waarop duidelijk is:

- Hoe de fysiek ingerichte formele speel- en beweegplek(ken) eruit ziet/zien.
- Dat er diversiteit⁶ is in de fysiek ingerichte formele speel- en beweegplekken.

Hoofdstuk 4: toelichting en begrippen

Toelichting

A1. De combinatie met andere doelstellingen (zoals groen, duurzaamheid, klimaatadaptatie) kan worden gemaakt, maar moet de fysieke inrichting als speel- en beweegplek niet in de weg staan. Taluds en wadi's e.d. zijn niet geschikt voor fysieke inrichting en deze kunnen niet als formele⁵ (=fysiek ingerichte) speelruimte worden beschouwd. De formele speelplekken dienen 100% van de tijd beschikbaar te zijn. Taluds en wadi's e.d. zijn wel geschikt als informele⁴ speelruimte. *(Gemiddeld is de balans tussen formele- / informele speelruimte per wijk 33% / 66% mits wordt voldaan aan de eis van 3% speelruimte.)*

Van de 5% dient minimaal 3% te worden gereserveerd voor de leeftijd 0 – 19 jaar. Fysiek inrichten voor deze leeftijd is afhankelijk van de voorziene demografie. Bij toekomstige te verwachten demografische verandering van de wijk (bijv. opgroeiende kinderen) dient er voldoende ruimte te zijn welke geschikt is om deze ruimte in de toekomst fysiek in te richten naar de behoefte van deze doelgroep.

A2. Een andere verhouding is mogelijk zolang duidelijk is dat deze ruimte, ruimte voor spelen/bewegen betreft en ook als zodanig fysiek kan worden ingericht. Dit is informele ruimte (zonder specifieke fysieke inrichtingselementen zoals toestellen, maar met specifiek doel). Door een dergelijke verhouding is fysiek inrichten ook bij veranderende demografie in de toekomst mogelijk. (Vb. 100m² in een strook van 3mx34m zal worden gebruikt als hondenuitlaatstrook.)

B2. Voor de leeftijd 0 – 6 zijn speelstoepen (zie gemeente Rotterdam) heel geschikt. Een speelstoep heeft een minimale breedte van 3 meter en is gelegen aan de zonkant van de straat.

B4. Het afschermen dient te gebeuren door middel van ondoordringbaar groen. Bijvoorbeeld een combinatie van een hek met haag. De twee hoofddoelen hiervoor zijn dat de speelplek een prettige verblijfs sfeer kent en dat deze niet de mogelijkheid bieden voor kinderen om de weg of het fietspad op te rennen in hun spelenthousiasme.

B5. Speel- en beweegplekken voor de leeftijd van 0 – 12 jaar liggen bij voorkeur centraal in het woongebied. Speel- en beweegplekken voor de leeftijd 13 – 19 jaar liggen zo centraal mogelijk, maar op gepaste afstand van de woningen.

C1. Speel- en beweegplekken omgeven door groen scoren over het algemeen veel beter dan vergelijkbare speel- en beweegplekken in een stenige omgeving of met stenige randen.

C2. Om ontmoeten te stimuleren is het plaatsen van bankjes essentieel.

D1. Groenblauwe routes zijn waar het kan verbonden met andere groenblauwe routes, zodat er gekozen kan worden tussen verschillende afstanden. (V.b. een rondje actief verplaatsen kan worden uitgebreid door een 8 te maken als twee rondjes zijn verbonden.) Wat essentieel is bij de routes is dat het startpunt tevens het punt is waar je kan eindigen zonder 'op en neer' te fietsen/lopen/skaten enz..

D2. Voor de groenblauwe hoofdroutes in het netwerk verwijzen wij naar de concept Visiekaart Groenblauw eiland van Dordrecht.

D5. Zie bijvoorbeeld 8-80 cities: de 8-80 cities-gedachte is simpel en krachtig: als je de stad inricht voor zowel 8- als 80-jarigen is deze aantrekkelijk voor iedereen.

D6. Met sociaal veilig wordt bedoeld een route met een veilige beleving bij haar gebruikers.

Begrippen

¹Onder netto woongebied wordt verstaan alle gronden waaraan de functie wonen is toegedeeld.

²Actief verplaatsen: het ongemotoriseerd verplaatsen (lopen, fietsen etc.)

³Een groenblauwe route is een route waarin natuurlijk groen en water kunnen worden beleefd.

⁴Informele speel- en beweegplekken: alle ruimte die niet is voorzien van fysieke elementen bedoeld om te sporten of spelen, waar deze ruimte wel geschikt is om te spelen. Ruimtes die geschikt zijn, zijn veilig voor kinderen, vlak, en kunnen eventueel later worden voorzien van fysieke inrichting als speel- of beweegplek.

⁵Formele speel- en beweegplekken: alle ruimte behorend tot de fysiek ingerichte speel- en beweeglocatie.

⁶Diversiteit: verscheidenheid aan fysieke inrichtingselementen. Dat er meerdere verschillende soorten sport- of speelelementen worden aangeboden.

Hoofdstuk 5: inspiratie

De Talmaweg in Dordrecht wordt gezien als een voorbeeldlocatie van een speel- en beweegplek als wijkvoorziening. (Met bereik = loopafstand 1000 meter). Dit gaat dan om het gehele gebied omsloten door Talmaweg, Troelstraweg, Wibautstraat, Thorbeckeweg. Sterke elementen:

- Omsloten door groen gras en beplanting. Ruimte tussen speelplek en weg.
- Combinatie sport en spelen.
- Voor alle leeftijden uitdaging.
- Zowel 3x3 basketbal, als voetbal als spelen: diversiteit in aanbod.
- Bomen zorgen voor sfeer en beleving op de plek.
- Voldoende sociale controle.
- Ook ruimte voor oudere jeugd. Niet te dicht op woningen.
- Voorzien van bankjes en prullenbakken.

- Centraal in de (woon)wijk gelegen.
- Aangelegd in overleg met bewoners en buurt.

In Wilgenwende is momenteel een trapveld gerealiseerd in het zuidelijke gebied van de wijk. Deze ligt momenteel buiten de wijk, en zal bij voltooiing aan de rand van de wijk liggen en slecht bereikbaar blijven voor een groot deel van het gebied. Deze sportvoorziening wordt momenteel niet gebruikt voor sport, ondanks de behoefte in de wijk. De elementen die dit als speelplek zwak maken:

- Licht aan de rand van het gebied.
- Trapveld ligt op een terp (voetbal rolt er vanaf).
- Loopafstand is te groot voor groot deel van de wijk.
- Er bevinden zich barrières om er te komen in de vorm van een sloot, waterpartij.
- Het ligt onder hoogspanningskabels en is niet voorzien van plafondbedekking.
- Het groen dat er is, is zeer slecht onderhouden en draagt niet bij aan de sfeer van de plek. Meer onkruid dan een goede groene inrichting.
- Het is er winderig. Deels door bovenstaande eigenschappen. Dit maakt het een onaangename plek.
- Er is geen sociale controle.

Hoofdstuk 6: Gelijkwaardige oplossingen

In afwijking van de regels in hoofdstuk 2 kan medewerking worden verleend aan een speelplan dat in dezelfde mate voldoet aan het doel opgenomen in hoofdstuk 1.

BIJLAGE Onderbouwing percentage artikel 2A1

Norm A1

A. Er zijn voldoende geschikte speel- en beweegplekken in de wijk

- 1) Norm is om 5% van het netto woongebied¹ te reserveren voor speel- en beweegplekken, waarvan 3% buitenspeelruimte is voor de leeftijd 0 - 19 jaar. Deze norm geldt ongeacht de (te verwachten) leeftijdsopbouw van de wijk.

¹Onder netto woongebied wordt verstaan alle gronden waaraan de functie wonen is toegedeeld.

Onderbouwing

Onderbouwing van de 3% buitenspeelruimte voor de leeftijd van 0 - 19 jaar (uit het vigerende speelbeleid)

Dit percentage van 3 % is overgenomen van de NUSO uit het handboek speelruimtebeleid.

De norm komt neer op 300m² per hectare. Dit is 3 procent van de totale oppervlakte van een woongebied. Bij de totstandkoming van deze norm wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende niveaus: blokniveau (1 hectare), buurniveau (9 hectare) en wijkniveau (100 hectare). Deze oppervlaktes zijn gemiddelden en zijn in de feitelijke situatie variabel, afhankelijk van de fysieke en sociale situatie. De afmetingen van verschillende speelvoorzieningen, zoals die op basis van redelijkheid kunnen worden vastgesteld, vormen de basis van berekening:

0 – 6 jaar: hoeveel plaats is er nodig voor een schommel of grasveldje op blokniveau (10m x 10m= 100 m²)?

6 – 12 jaar: hoeveel ruimte is er nodig voor een trapveldje (35m x 35m= 1225 m²)?

13 – 19 jaar: hoeveel vierkante meters zijn nodig voor de aanleg van een basketbalveld op wijkniveau (80m x 80m = 6400 m²)

(Niet elke hectare wordt voorzien van een trapveld of basketbalveld. Dit zijn voorzieningen op wijkniveau, waarvoor ook ruimte vrijgemaakt dient te worden.)

Onderbouwing van de 5% speel- en beweegplekken voor alle leeftijden

Deze 5% is een nieuw percentage en is als volgt tot stand gekomen:

- De 3% voor 0 - 19 jaar is hier onderdeel van. Deze 3% is ruimte die kan worden gebruikt voor spelende kinderen en heeft de bestemming speelruimte (zoals is vastgelegd in vigerend beleid, zie hierboven; de term bestemming dient nog te worden aangepast op de nieuwe termen van de Omgevingswet)
- Indien deze ruimte voor spelende kinderen geschikt wordt gemaakt, is hier geen/weinig ruimte om ook te bewegen, beleven, voor andere doelgroepen. Deels zal er overlap zijn.
- Als er voor de doelgroep 0-19 jaar 3% ruimte wordt geclaimd is het erg aannemelijk dat de doelgroep 19+ ook minimaal 3% van de fysieke ruimte nodig heeft om te kunnen bewegen, sporten, wandelen, skaten, fietsen e.d. in de openbare ruimte. Daarnaast vraagt een groenblauw fijnmazig netwerk (wat noodzakelijk is om actief verplaatsen te stimuleren) ook om ruimte.
- Omdat deels deze ruimte ook geschikt zal zijn voor kinderen om te spelen en gezien de druk op de openbare ruimte is het aannemelijk om deze vraag te verkleinen naar 2%.

In totaal maakt dit 5%.

Dit percentage van 5% wordt ondersteund door de volgende punten uit het Coalitieakkoord:

Ambitie

- Naast ruimte en faciliteiten voor recreatie is het ook van belang dat het woon- en werkverblijf in de stad prettig is. Daarom kiezen we voor natuur in en nabij de stad, zodat verstedelijking en een gezonde leefomgeving hand-in-hand gaan.
- Gezond leven doen mensen in de eerste plaats zélf, op de plek waar ze wonen, werken en naar school gaan. Daarnaast maakt de omgeving waarin je woont ook veel verschil: de aanwezigheid van natuur en rust en de afwezigheid van schadelijke stoffen en herrie heeft een positieve invloed op mensen en hun leefomgeving.

Actie

- Naast de woningbouwambitie formuleren we óók een ambitie op groen (natuur) en blauw (water): met als dragers de twee voor de stad kenmerkende groene linten, Dordtwijkzone en Wantijzone, en fijnmazige vertakkingen zoals de dijklinten, killen, lanen en grote parken die het groen tot aan de voordeur brengen.

En door de volgende punten uit het boek *De Beweegvriendelijke Stad* (Urhahn, 2017):

Sport

Nog niet zo lang geleden sportten de meeste sporters bij een traditionele club, vaak voetbal, hockey, tennis of atletiek. Tegenwoordig zijn ongeorganiseerde en anders-georganiseerde sporten (sporten die beoefend worden in teamverband, maar waarbij men geen lid hoeft te zijn van een club) populair.

De sportende stadsbewoner claimt ruimte door de sportvorm aan te passen, traditionele sportaccommodaties te vernieuwen en door de openbare ruimte te gebruiken. Andere manieren van sporten vragen om een andere kijk op de openbare ruimte. Sportplekken in de stad worden steeds belangrijker. De openbare ruimte wordt gebruikt als sportschool. Zie ambitie 6 op de volgende pagina.

Spel & Ontspanning

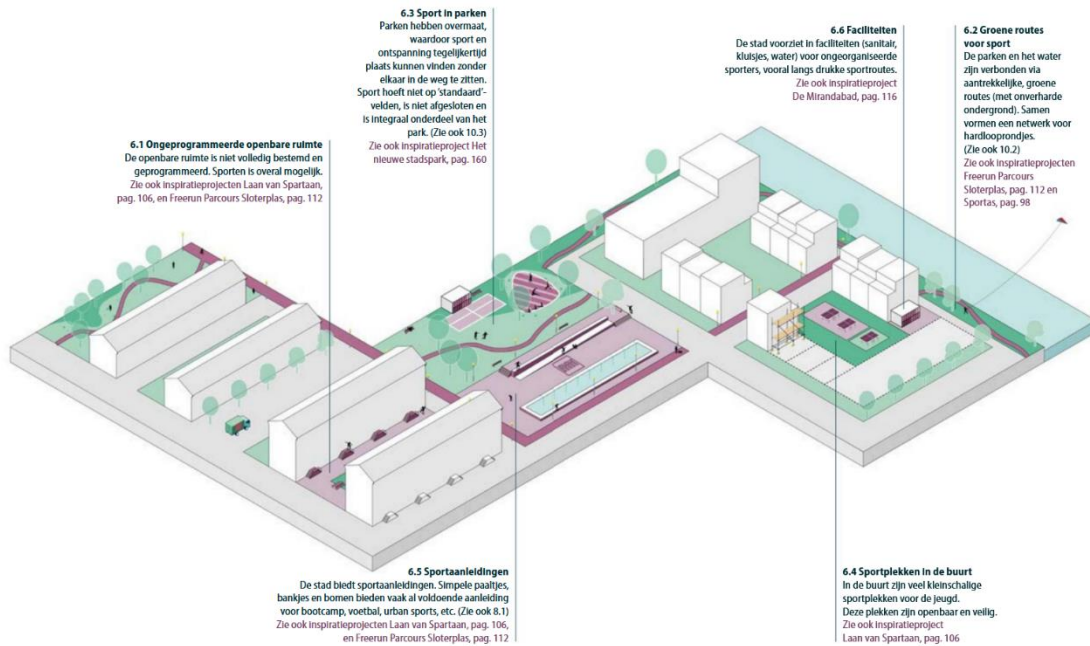
De beweegvriendelijke stad heeft speel-en bewegingsmogelijkheden voor iedereen in de buurt. De straat en (speel)plekken in de buurt zijn de leerschool waar kinderen sociaal gedrag ontwikkelen, zelfstandig worden en zich motorisch ontwikkelen. Kinderen moeten de Basic movement skills (gooien, vangen, springen, slaan, schoppen, rennen, trappen en balanceren) kunnen uitvoeren op de speelplekken. De ouders ontwikkelen mee; via de kinderen worden sociale contacten gelegd. Hoe kan dit worden gerealiseerd in de drukke binnenstedelijke wijken én in de wijken met veel openbare ruimte?

Voor volwassenen is de opgave om plekken te realiseren waar ze kunnen ontspannen in de buurt, in de stedelijke parken en in het omliggende landschap. 'Rustplekken' waar je even aan de drukte van de stad kunt ontsnappen en de ruimte hebt om te bewegen.

Zie ambitie 10 op de volgende pagina.

Ambitie 6. De stad als sportschool

In de beweegvriendelijke stad kun je overal sporten, op daarvoor bestemde en op niet daarvoor bestemde plekken.

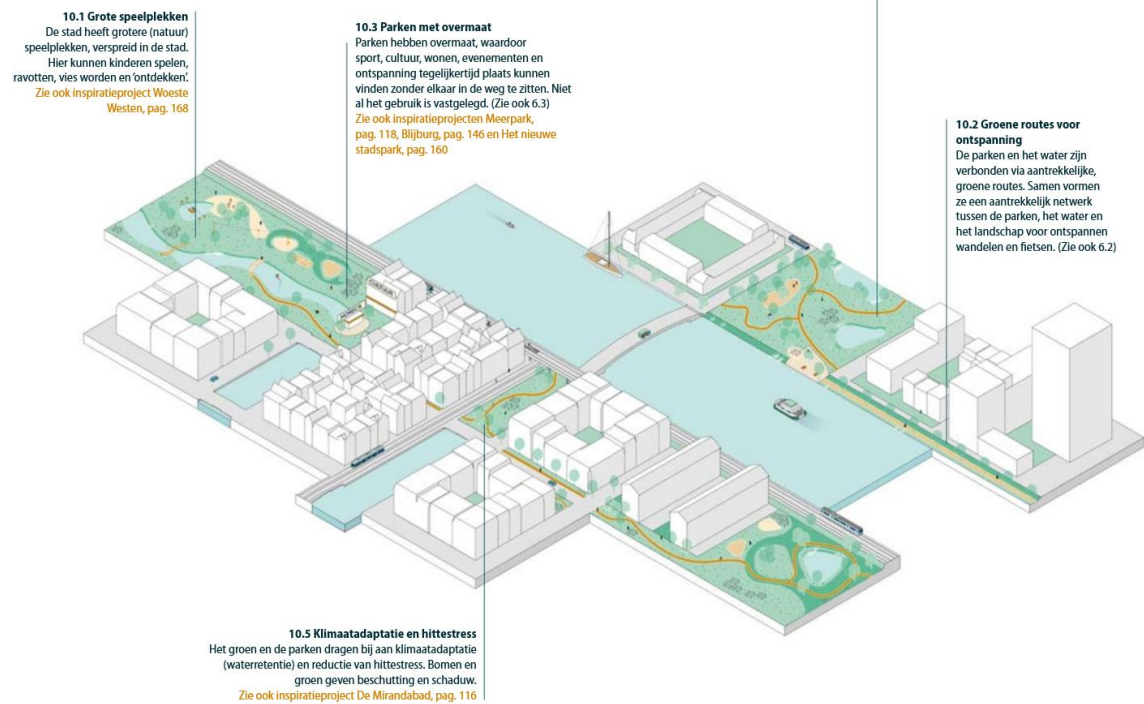

128

129

Ambitie 10. Aantrekkelijk groen

De beweegvriendelijke stad heeft aantrekkelijke, groene routes, plekken en parken. Ze zijn onderling verbonden. Aantrekkelijke routes door parken en langs het water verbinden de buurten met het landschap.

122

123